

اشاره

در فصول قبل کتاب، نسبت به راه‌هایی که از طریق آن‌ها می‌توان آموزش ورزشی را در مدارس همچون یک نوآوری در برنامه آموزشی مورد ارزیابی و توسعه قرار داد، شناخت جامع و مفصلی به دست آوردیم. بسیاری از دروس ارائه شده در این کتاب را مربیان باتجربه‌ای تدریس کرده‌اند که در فعالیت‌های حرفه‌ای آموزش ورزشی شرکت داشته‌اند.

جالب آنکه این فعالیت‌های آموزشی جزء جلسات آموزشی جداگانه نبوده است. در عوض برخی از پیشرفت‌هایی که (در این زمینه در فصول قبل) شرح داده شد، در قالب حمایت‌های موجود از مربیان آموزشی و مشارکت مستمر با گروه آموزشی دانشگاه صورت گرفته است. دوباره این نکته را تأکید می‌کنیم که موفقیت این رویکرد در تداوم بخشیدن به برنامه‌های با کیفیت

بالا در امر تربیت‌بدنی و ابداعات و نوآوری‌های مستمر است که خود نیازمند سرمایه‌گذاری بلندمدت در زمینه‌های حمایتی و انسانی است. علاوه بر این آرمور ویلینگ (۲۰۰۴) توجه خاصی به این موضوع داشته و تأکید دارند که ارزشمندی، اعتبار و ثمربخشی اقدامات توسعه حرفه‌ای به موارد زیر نیاز دارد:

- ارتباط مستقیم مدرسه با تمرینات آموزشی مربیان؛

- علاقه‌مندی و توجه به مرکز بر روی یادگیری حرفه‌ای مربیان و تلاش گروهی مطلوب.

گفتنی است در همکاری‌ای که با مدرسهٔ مانیت بتن و کالج زبان داشتیم، راه‌هایی را مورد بررسی قرار دادیم که از طریق آن‌ها، ارتباطات «یادگیری حرفه‌ای» متمرث‌تری در طول زمان شکل گرفت. به‌ویژه مشارکت با مانیت بتن به شکل‌گیری مبنایی منجر شد که براساس آن، کمیتهٔ یادگیری حرفه‌ای آموزش ورزشی به‌منظور جذب مربیان محلی از مدارس

تأثیر آموزش ورزشی بر تربیت مربیان

گری دی کین چین، داون پنی و گیل کلارک
مترجم: شیما شیروانی بروجنی

مجاور تشکیل شد. با فرض این که مدارس انگلستان عملاً از طریق دستاوردها و «استانداردهای» موجود در «مسابقات دوره‌ای» با یکدیگر رقابت کنند، باید این همکاری و مشارکت (بین مدرسه‌ای) و خصوصاً تمایل و اشتیاق مربیان به سهیم کردن یکدیگر در دانش و تجربیات حرفه‌ای، مورد تحسین قرار گیرد. در این فصل بر همکاری و «مشارکتی» تمرکز داریم که از دید ما اساسی و ضروری است، زیرا آموزش ورزشی در تربیت بدنی، پراکنده، گذرا یا دارای کیفیتی متفاوت است. در این فصل، به ضرورت ایجاد ارتباط بین پیدایش تمرینات ابتکاری در مدارس و برگزاری دوره‌های آموزش مربیان ابتدایی (قبل از خدمت) در امر آموزش ورزشی پی خواهید برد. همچنین در خصوص راه کارهای ایجاد این ارتباط رو به رشد، بحث‌هایی ارائه می‌شود.

کلیدواژه‌ها: آموزش و پرورش، ارزش‌یابی و سنجش، توسعه آموزش ورزشی

حلقه مفقوده در توسعه آموزش ورزشی

این امری بدیهی و روشن است که بگوییم، اگر ما خواستار تغییر در برنامه آموزشی مدارس هستیم، ناگزیریم راه‌های تربیت و آموزش معلمان و مربیان آینده را تغییر دهیم. با این حال، بدون شک می‌توان گفت که در کشور انگلستان، دستیابی به اصلاحات در مقتضیات و لوازم برنامه آموزشی در مقوله تربیت مربی، موضوعی است که در درجه دوم اهمیت قرار دارد. منافع شخصی ما به تغییرات برنامه آموزشی در مدارس بستگی دارد، خصوصاً برنامه آموزشی‌ای که توسط دانش‌آموزان تجربه می‌شود. بنابراین، آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت) برای ما در اولویت اول قرار دارد و ما باور داریم که تربیت مربی، نقشی کلیدی در حمایت از پیشرفت‌ها و نوآوری‌های تربیتی در امر تربیت بدنی دارد که شامل توسعه آموزش ورزشی در امر تربیت بدنی است.

البته این مطلب به این معنی نیست که مؤسسات و سازمان‌های فعال در امر آموزش ورزش باید منابع منحصر به فردی برای خلق افکار و اندیشه‌های ابتکاری در خصوص برنامه آموزشی و سطوح یادگیری در تربیت بدنی باشند، بلکه این تغییر می‌تواند نشان‌دهنده فعالیت‌ها و تمرینات در مدارس باشد. هرچند خیلی مانده تا به آنجا برسیم. البته تأکید می‌کنیم که مشارکت «آینده‌ساز» بین مؤسسات فعال در امر آموزش ورزش و مدارس ضروری است، زیرا ناگزیریم بگوییم برخی مربیان ابتدایی، با امکانات بهره‌مندی از آموزش درست و شرایط یادگیری صحیح ایده‌های جدید را ندارند و یا احساس می‌کنند که آمادگی آن‌ها برای مشارکت در تمرینات ابتکاری مدارس کمتر از حد لازم است. توسعه و گسترش آموزش ورزشی در امر تربیت بدنی در کشور انگلستان در ارتباط با موارد زیر مدنظر قرار می‌گیرد.

آموزش ورزشی الگویی است که تا حدودی دچار ازهم‌گسیختگی شده و فاقد انسجام لازم است. اول این که مربیان مدارس انتظار دارند که آموزش ورزشی را در برنامه تربیت بدنی مدارس رشد و توسعه دهند، بدون این که آشنایی جامعی با آموزش ورزشی در دانشگاه‌های خود داشته باشند.

این مربیان با آموزش ورزشی ندیده‌اند و یا فرصتی برای تمرین نحوه آموزش با استفاده از آموزش ورزشی در مدارس خود نداشته‌اند. دوم این که، اگر امید داشته باشیم که مربیان در دانشگاه‌ها با آموزش‌های ورزشی مبتنی بر تمرین و یادگیری آشنا شده‌اند، مربیان جدید در شرایطی وارد مدارس می‌شوند که یا هیچ نوع حرکت و تغییری در امر آموزش ورزشی صورت نمی‌گیرد و یا بقیه کادر آموزشی، اطلاعات اندکی درباره آن دارند. به طور خلاصه می‌توان گفت که ما به یکی کردن فکر و اندیشه و همکاری و تلاش گروهی برای پیشبرد آموزش و یادگیری در امر تربیت بدنی نیازمندیم که از طریق کارهای ابداعی و نوآورانه‌ای صورت می‌گیرد که به خوبی در دانشگاه‌ها و مدارس برنامه‌ریزی شود و مهم‌تر این که دانشگاه‌ها و مدارس با یکدیگر ارتباط آموزشی داشته باشند. سیدن توپ و لوکه (۱۹۹۷)، با نظر مشابهی اظهار می‌دارند که برنامه‌های آموزشی مربی تربیت بدنی باید طوری انتخاب شود که مربیان باور داشته باشند که، تربیت بدنی درست و خوب (هم) وجود دارد.

پس مربیان مبتدی را به گونه‌ای آماده می‌کنند که برای کار در محیط مدرسه آماده و آشنا باشند و با موفقیت کار خود را دنبال کنند. ما به خوبی به این مطلب واقفیم که همه مؤسسات آموزش ورزشی (غیر از دانشگاه‌ها) به منظور انتخاب‌های گزینشی کاربایی مدارس برای مربیان کارآموز در نظر گرفته نشده است، پس مشارکت سازنده دانشگاه‌ها و مدارس را هم در برمی‌گیرد و کار توسعه به صورت مشارکتی پیش می‌رود، بنابراین همه موارد حائز اهمیت است.

یک نمونه عالی در امر آموزش ورزشی که برای نوآوری‌های تربیتی و آموزشی در مدارس، نقش کاتالیزور دارد، عمل حمایتی و تأمین‌کنندگی مؤسسات ورزشی از ابداعات و نوآوری‌های موجود است. به هر حال ما در خصوص آموزش ورزشی، شناخت‌هایی داریم که می‌تواند نشان‌دهنده توسعه این امر در عرصه بین‌المللی و یا در کشور انگلستان باشد. موارد اندکی در اختیار داریم که حاکی از بهره‌مندی از آموزش ورزشی در آمادگی مربیان یا به نحو گسترده‌ای در زمینه تحصیلات تکمیلی است. در ایالات متحده آمریکا برخی از تأمین‌کننده‌های تربیت مربی ابتدایی، از مؤلفه‌های علمی و عملی مناسبی استفاده می‌کنند که آموزش‌های ورزشی در آن‌ها لحاظ شده است. به امتیازات و مزیت‌های بهره‌مندی از آموزش ورزشی در پرداختن به جنبه‌های اجتماعی یادگیری (شامل مطالبی از قبیل عدل و برابری) در تربیت بدنی توجه ویژه داشته است و بیان می‌دارد

آموزش ورزشی بیشتر از نوع آموزش‌های دانش آموز محور است، به طوری که دانش آموزان مسئول فعالیت‌های علمی و عملی خود در طول زمان آموزش هستند

دورهٔ ارشد (PGCE) وجود دارد که با ارائهٔ آموزش‌های ورزشی صحیح، فرصت‌هایی را برای توسعهٔ اقدامات برون مرکزی برای مربیان ابتدایی فراهم می‌کند. بسیاری از حمایت‌کنندگان و فراهم‌آوردندگان آموزش‌های ورزشی، دورهٔ یک‌سالهٔ PGCE را لازم و اجباری می‌دانند. پس آموزش ورزشی، آموزش اضافی در نظر گرفته نمی‌شود، بلکه باید در گسترش چهارچوب تربیتی، بهره‌مندی از قوانین و مقررات موجود آموزشی در PGCE و نظارت تجربی در مدارس شرکت داشته باشد.

بنابراین آموزش ورزشی به منظور «انجام متفاوت برخی امور» می‌تواند در دورهٔ PGCE در دانشگاه‌ها و مدارس آموزش تربیت‌بدنی نقش کمی داشته باشد. نیازی به گفتن نیست که چنین تغییری نیازمند بحث و گفت‌وگویی همه‌جانبه با تمامی گروه‌های مسئول است. بی‌شک برخی از کارمندان هر دو بخش دانشگاهی و مدرسه‌ای، تا حدودی در خصوص دستاوردهای حاصل از تلاش در زمینهٔ آموزش قوانین PGCE در قالب آموزش‌های ورزشی، دچار شک و تردید هستند. آن‌ها بر این باورند که ارائهٔ مسائل غیرضروری، یا بی‌توجهی به برخی اصول، پرداختن به موضوعات ضروری و صوری کردن برای رسیدن به نتیجهٔ نهایی، بعد از گذراندن دورهٔ QTS حاصل می‌شود.

از دیدگاه ما، آموزش ورزشی جنبهٔ مهمی از برنامهٔ آموزشی تربیت‌بدنی است که باید به مربیان کارآموزی آموزش داده شود تا این احتمال وجود داشته باشد که آن‌ها بتوانند نظیر یک کمک‌دهنده و یا حتی پیش‌برنده در مدرسه فعالیت کنند که به عنوان مربیان تحصیل کرده استخدام می‌شوند. در ادامه به بررسی دورهٔ آموزش ورزشی PGCE در دانشگاه ساوت امپتون می‌پردازیم که ترکیبی از دانشگاه و مدرسه مبتنی بر تجارب حاصل از آموزش ورزشی است. این دانشگاه تا اندازه‌ای به دانشگاه ادیت کوآن در غرب استرالیا شبیه است. هر دو تلاش دارند که با تمرکز بر آموزش ورزشی مربیان ابتدایی، ادامهٔ فعالیت‌های رو به رشد حرفه‌ای را به‌طور همزمان پیش برند. ما عقیده داریم که ایرادات اصلی برنامهٔ آموزشی و نوآوری در امر تعلیم و تربیت، سهم کوچکی از آموزش مربیان با تجربه و کارآموزده تربیت‌بدنی را شامل می‌شود.

که از این طریق می‌توان مربیان در حال آموزش را با فرم‌های «جایگزین» به‌طور همزمان مورد ارزشیابی قرار داد. در موارد دیگر، مجموعه‌ای از تجارب مربوط به آموزش ورزشی از طریق آموزش عملی ایجاد شده که شامل کار عملی، مشاهده و دریافت آموزش‌های ورزشی در مدارس و تدریس صحیح و واقعی آموزش‌ها تحت نظر استاد است.

دانشگاه ادیت کوآن (ECU)، در غرب استرالیا، به دلیل تحقیقاتی که در زمینهٔ توسعه و گسترش آموزش ورزشی داشته، در سطح ملی و بین‌المللی به رسمیت شناخته شده است. مربیان مسئول تحقیقات در آموزش‌های ورزشی کارگاه‌های تربیت‌بدنی (SEPEP) شرکت داشته‌اند. آزمایشات آن‌ها برای اولین بار نتایج کلیدی از موضوعات مطرح شده برای مربیان و دانش‌آموزان به همراه داشت.

داوری و قضاوت مربیان از امتیازات طرح ابداعی و دستیابی به (اهداف) تربیت‌بدنی به نحو بارزی در گزارشات ترسیم شد و علاوه بر این فعالیت رو به رشد موجود نیز شکل گرفت. بنابراین کار صورت گرفته در ECU مستقیماً با رشد حرفه‌ای مربیان ارتباط داشت و با مشارکت مستمر مربیان پیش می‌رفت، و مهم‌تر این که آموزش ورزشی به‌طور همزمان در دوره‌های آموزش مربی تربیت‌بدنی در ECU گنجانده و تثبیت شد، نه این که به عنوان واحدی مجزا در نظر گرفته شود.

(همچنین) اصول و کلیات آموزش ورزشی معرفی می‌شود و در قالب تعدادی واحد درسی در طول سال‌های آموزشی مورد بازنگری قرار می‌گیرد. در این آموزش، مربیان مبتدی به عضویت گروه‌های SEPEP درآمده و در بخش‌های گوناگون مرتبط با آموزش‌های ورزشی ایفای نقش می‌کنند و در پایان جشنواره‌های فصلی، مسئولیت‌هایی در سازمان به آن‌ها سپرده می‌شود، از قبیل تهیهٔ آگهی‌ها، تابلو اعلانات و غیره.

در طول دورهٔ آموزشی SEPEP، برخی از مربیان مبتدی این فرصت را دارند که با مربیان باتجربه کار کنند. فرصت‌های دیگری نیز در زمینه‌های کم‌اهمیت‌تر برای مربیان پیش می‌آید (از قبیل؛ ابتکار مشارکتی با سازمان‌های ورزشی ویژهٔ دولتی). بنابراین اندرو تگرت، کن الکساندر و همکاران آن‌ها در مرکز تحقیقات فعالیت‌های بدنی و ورزشی (SPARC) در ECU تلاش کرده‌اند که توسعهٔ پایدار آموزش ورزشی را ارتقا دهند و به‌ویژه رابطهٔ مستقیم بین تحقیقات، تداوم فعالیت‌های حرفه‌ای، نوآوری در برنامه‌های آموزشی مدارس و آموزش مربیان پیش از خدمت را پایه‌ریزی کنند. آن‌ها پذیرفته‌اند که چنین پیشرفتی (در زمینهٔ آموزش ورزشی) آسان نیست، همان‌طور که پلاکک و دیگران (۱۹۹۵) خاطر نشان کرده‌اند که «همکاری و فعالیت با همهٔ افراد مرتبط با طرح» احتمالاً مشکل و وقت گیر است.

در انگلستان وولز، دوره‌های ۳ و ۴ ساله برای کسب رتبهٔ مربی آموزش دیده (QTS) و دورهٔ یک‌ساله برای دانشجویی

آموزش ورزشی به
دانش آموزان این امکان
را می دهد که استعدادها،
قابلیت ها و توانایی های
خود را در محیطی دلپذیر
بشناسند

پیش بینی ها و اقدامات دانشگاهی کنفرانس های مقدماتی و کارهای عملی

دروس و کنفرانس های مقدماتی در خلال آموزش های ورزشی، جلسات عملی را به دنبال دارد. به طوری که مربیان کارآموز می توانند تا حدودی در کسب «تجارب آموزشی مشارکت» داشته باشند. جلسات عملی آزمایشی به گونه ای طراحی می شوند که کارآموزان با ویژگی های آموزش ورزشی (عضویت، جشنواره و رقابت ورزشی) آشنا شوند و آن ها را در سطوح متفاوتی از شرایط و موقعیت ها عملیاتی سازند. این جلسات به شکل برگزاری مسابقات در طول دوره PGCE اجرا می شود و به طور ویژه به موارد زیر تقسیم می شود:

- برنامه ریزی واحدهای درسی / جلسات آموزشی: علاوه بر ابزار و وسایل حمایتی و عملی، تعدادی از فصول شرح داده شده قبلی نیز برای مثال ذکر می شود.

- مدیریت و اداره امور: آموزش و پرورش گروه ها، تحقق مسئولیت های اجرایی، بررسی موقعیت های لیگ و سیستم های کلی، مسئولیت پذیری کارآموزان در قبال کارهای روزمره (آماده سازی بدنی قبل از تمرینات، رضایت مندی تیمی)، و تصمیم گیری در خصوص نحوه رقابت های

آموزش ورزشی در دانشگاه ساوت امپتن

ساختار دوره PGCE در دانشگاه ساوت امپتن و

همچنین خصوصیات و ویژگی های دوره QTS، تمرکز عملی پایداری را در آموزش ورزشی امکان پذیر نمی سازد. به هر حال این نوع از آموزش جزء ثابتی در دوره PGCE در زمینه تربیت بدنی است و بر روی تحقیقات در دست اقدام آموزش و پرورش مربیان کارآموز تمرکز دارد. در طول دوره، مربیان هم از لحاظ علمی و هم از لحاظ عملی آموزش می بینند. همچنین این آموزش ها در اختیار رقم فزاینده ای از مدارس عضو قرار می گیرد. آموزش مهارت های ورزشی به کارآموزان این مدارس، این امکان را فراهم می آورد که آموزش ورزشی را فرا گرفته و آن را آموزش دهند و به عنوان تجربه کاری آن را به کار بندند. همچنین مربیان می توانند مشاهدات و دانش خود را با هم کلاسی های خود در دانشگاه به مشارکت بگذارند.

تیمی، مثال‌هایی در این زمینه است.

• آموزش و پرورش: جلسات آموزشی

نشان‌دهنده مدیریت و

برنامه‌ریزی صحیح

به‌منظور تربیت

مربیان و کارآموزان

است که می‌تواند راهگشای

خوبی برای تغییر و جایگزینی روش‌های مختلف آموزشی

(استفاده از کارت‌های تکلیف و اشکال متفاوت و طرح‌های

کلی از تمرینات عملی) باشد.

• ارزشیابی و سنجش: جلسات آموزشی بیانگر ارتباط بین

۴ جنبه آموزشی در برنامه آموزشی تربیت‌بدنی است. میزان

یادگیری ددر آموزش‌های ورزشی باید مورد سنجش و

ارزیابی قرار گیرد (مثلاً یادگیری آموزش‌های غیرعملی) و

بهرمندی از شیوه‌های گوناگون ارزیابی نیز باید مدنظر

قرار گیرد.

کارآموزان در این جلسات در اجرای طرح همکاری

داشته و ویژگی‌های طرح را پذیرفته‌اند. آن‌ها سعی

می‌کنند که آموزش‌های طرح را با تجربیات ورزشی خود

تلفیق کرده و با شرکت در فعالیت‌های ورزشی، از مشاهدات

و دریافت‌های خود بهره‌مندی لازم را کسب کنند.

آموزش ورزشی بیشتر از نوع آموزش‌های

دانش‌آموزمحور است، به‌طوری که دانش‌آموزان

مسئول فعالیت‌های علمی و عملی خود در طول زمان

آموزش هستند. این نوع از آموزش به بعضی از دانش‌آموزان

فرصت می‌دهد تا در گروه فعالیت کنند و روحیه گروهی را

تجربه کنند. البته تعداد بسیار اندکی هم فرصت کافی برای

انجام فعالیت‌های گروهی را ندارند و به‌خوبی روشن است که کار

گروهی، مزایای فراوانی دارد.

(کارآموز ۱)

آموزش ورزشی به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهد که

استعدادها، قابلیت‌ها و توانایی‌های خود را در محیطی دلپذیر

بشناسند. این نوع آموزش شانس مشارکت در کارهای گروهی

و ارتباطات تیمی را افزایش می‌دهد. من معتقدم که مهم‌ترین

ویژگی آموزش ورزشی، حس خوشایندی است که به همراه دارد،

چرا که دانش‌آموز، آن‌چه را به دست می‌آورد که واقعاً در طلب

آن است.

(کارآموز ۲)

دور از انتظار نیست که بعضی از کارآموزان تا حدودی نسبت

به دستیابی به نتایج آموزش ورزشی دچار تردید باشند.

من نسبت به تئوری آموزش ورزشی آگاهی کامل دارم، اما

مطمئن نیستم که این طرح از نظر عملی در مدارس محقق شود

و دانش‌آموزان چگونه با آن برخورد کنند. (کارآموز ۱)

درست است که پژوهش‌ها و تحقیقات اظهار می‌دارد که

متدیان و مربیان کم‌تجربه تمایل دارند از این شیوه بیشتر

تبعیت کنند و اساساً خواستار «بقای» طرح به شکل کلاسی

و درسی هستند، اما این عجیب نیست که برخی از کارآموزان

به ابداعات و نوآوری‌های آموزشی رو به رشد شکاک باشند. ما

می‌دانیم که انطباق و سازگاری آموزش‌ها و تمرینات جدید در امر

تعلیم و تربیت نیازمند گذشت زمان است و مربیان و دانش‌آموزان

هر دو درگیر هستند.

جلسات آموزشی گروهی

در دوره PGCE (علاوه بر موارد بالا) کنفرانس‌های آموزشی

گروهی نیز اجرا می‌شود. این کنفرانس‌ها با مشارکت مربیانی

برگزار می‌شود که در مدارس از این شیوه آموزش استفاده

می‌کنند. در این جلسات میانی، اهداف و ویژگی‌های آموزش

ورزشی مورد بازنگری قرار می‌گیرد و رؤس کلی تحقیقات

در این زمینه ارائه می‌شود. وظایف و مسئولیت‌های مربیان و

دانش‌آموزان مورد بحث قرار می‌گیرد. مربیان دستاوردهای خود

را با آموزش‌های موجود مطابقت می‌دهند. کارآموزان نیز در این

امر مشارکت فعال دارند و سعی می‌کنند چهارچوب مناسبی را

برای مربیان ارائه داده و متناسب با «نیازهای موجود در مدارس»

برنامه‌هایی را ارائه دهند.

کارآموزان به منظور ثبت مشاهدات و دریافت‌های خود از

این جلسات، پرسش‌نامه‌هایی را تنظیم می‌کنند. آمار و اطلاعات

به‌دست آمده ارزیابی‌های زیر را امکان‌پذیر می‌سازد:

• چگونه کارآموزان درمی‌یابند که آموزش ورزشی، مقوله‌ای جدا
از تربیت‌بدنی است؛

• پیش‌بینی مزایا و امتیازات طرح برای مربیان و دانش‌آموزان؛

• بررسی موانع احتمالی موجود در مسیر اجرای طرح در مدارس؛

• نحوه تلاش گروه‌های دست‌اندرکار در امر اجرای آموزش‌ها
در مدارس؛

• نواقص اطلاعاتی و نگرانی‌ها در زمینه آموزش ورزشی.

تجربیات ما نشان می‌دهد که کارآموزان معمولاً آشنایی

کلی با طرح دارند (خصوصاً با ویژگی‌هایی از قبیل؛ جشنواره،

مسئولیت‌های اجرایی و تیمی) و وظیفه اصلی آن‌ها این است

که بتوانند بین آموزش‌های این طرح و تجارب علمی خود در

زمینه تربیت‌بدنی تمایز قائل شوند. آموزش ورزشی جاذبه‌های

گوناگونی دارد از قبیل: وجود مربی به عنوان تسهیل‌کننده و

پیش‌برنده طرح؛ مسئولیت‌های دانش‌آموزی؛ حق یادگیری اعضا

و توجه ویژه به برابری اعضا در مشارکت‌های گروهی. ساختار

سازمانی و فعالیت‌های روزمره آموزش ورزشی در تلاش است که

زمان بیشتری برای فعالیت دانش‌آموزان فراهم کند و تقاضاهای

موجود را کاهش دهد.

کارآموزان برای تحقق موفقیت‌آمیز این نوع آموزش در

مدارس به مانعی بالقوه در برخی از ادارات و سازمان‌های تربیت‌بدنی اشاره دارند (در این خصوص آموزش‌های کاربردی خود را مطرح می‌کنند) و همچنین به مشکلات مربوط به طراحی برنامه‌های آموزشی و زمان‌بندی دروس نیز می‌پردازند. مثلاً این که آیا می‌توان واحدهای درسی فراوانی را در نظر گرفت و این که آیا دانش‌آموزان می‌توانند مسئولیت‌های واگذار شده به آن‌ها را در طول دوره آموزشی انجام دهند.

سؤالات زیادی در این خصوص وجود دارد که بخش آموزش را هم شامل می‌شود، اما بیشتر سؤالات به ابزار و وسایل حمایتی و شانس اجرایی کردن آموزش ورزشی «در عمل» اختصاص دارد. برخی از نگرانی‌های کارآموزان در طول دوره آموزشی به قرار زیر است:

- تأثیر و کارکرد این آموزش‌ها بر موفقیت‌های دانش‌آموزان؛
- تأثیر و کارکرد نحوه اداره و کنترل کلاس‌های آموزشی و
- آیا آموزش‌های ورزشی می‌تواند به نحو مؤثری پاسخگوی نیازهای یادگیری و توانمندسازی دانش‌آموزان و رشد استعدادهاى آن‌ها باشد.

این نگرانی‌ها نیازمندی به دوره‌های آموزش مربی را تصریح می‌کند تا جوی پایدار و مطمئن حاصل شود که در راستای آن نوآوری‌های آموزشی را در امر آموزش به طور کامل به دست آید و کارآموزان با اطمینان به فعالیت‌های خود ادامه دهند.

مطالعه آموزش ورزشی در مدارس

فرصت آشنایی با آموزش ورزشی در مدارس «به طور جدی» برای تعداد کمی از کارآموزانی امکان‌پذیر است که شانس بودن در مدارسی را دارند که در خلال برنامه آموزشی خود، از آموزش ورزشی نیز استفاده می‌کنند. بیشتر کارآموزان از شکاف موجود بین «آموزش‌های تئوری و اجرای عملی» انتقاد می‌کنند. بنابراین سعی می‌شود که در زمینه مشارکت بیشتر مدارس در توسعه آموزش ورزشی کارها و اقداماتی صورت گیرد که خود مستلزم تداوم اقدامات حرفه‌ای، چاپ نشریات و انتشار مقالات است. خوشبختانه، تعدادی از مربیان مدارس عضو درخواست کرده‌اند که زمان خاصی به آموزش ورزشی اختصاص داده شود. همچنین تعدادی از کارآموزان چنان توصیفی از آموزش ورزشی در مدارس دارند که نشان‌دهنده امیدواری و ایمان آنان به موفقیت‌های پیش‌رو است:

از این که این طرح چگونه اجرا شد تحت تأثیر قرار گرفتیم. مربی این امکان را برای دانش‌آموزان فراهم می‌آورد که به تنهایی کار را دنبال کنند... دانش‌آموزان فعال هستند... انگیزه دانش‌آموزان قوی‌تر می‌شود... عدم فعالیت و کارگریزی در بین دانش‌آموزان کمتر دیده می‌شود... مربی دانش‌آموزان را راهنمایی می‌کند و اجازه می‌دهد که آن‌ها خود، کار را شروع کنند... من گمان می‌کنم که این بهترین روش برای کار در محیط

مدرسه است... دانش‌آموزان می‌توانند در مورد کاری که انجام می‌دهند با یکدیگر صحبت کنند... اکثریت دانش‌آموزان به دنبال طرح ایده‌های جدید هستند... و مهم‌تر از همه با نقش‌ها و مسئولیت‌هایی که علاوه بر آموزش به آن‌ها داده می‌شود، هدف از آموزش پررنگ‌تر می‌شود.

(کارآموز ۲)

بعد از آشنایی با آموزش ورزشی سعی کردم مشاهدات و ملاحظاتی در این زمینه به دست آورم و بعداً متوجه شدم که ارزش فکر کردن را دارد. بدون شک، هم‌اکنون شاهد منافع و مزایای این طرح هستیم. در این طرح، مربی حضوری حاشیه‌ای دارد، اما این حضور اثر منفی و بازدارنده ندارد. مربی یادگیری تجربیات آموزشی را تسهیل می‌کند، یعنی این که به دانش‌آموزان گفته نمی‌شود که چه کاری انجام دهند، بلکه مسئولیت‌ها تقسیم شده است. تنها بعد از گذشت ۵ هفته، دانش‌آموزان با طرح سازگاری می‌یابند... اگر هر فردی نقش و وظیفه‌ای به عهده داشته باشد، مشارکت او امری ارزشمند است و درحقیقت همه جایگاه یکسانی دارند.

(کارآموز ۱)

این کارآموزان هنوز هم مطمئن نبودند که آیا آموزش‌های ورزشی می‌تواند پاسخگوی نیازهای دانش‌آموزان مستعدتر از نقطه نظر اجرایی باشد یا نه.

با این حال، آنان راه‌های دیگری را پیشنهاد کردند، مثلاً این که همه دانش‌آموزان در گروه فعالیت دارند، وظایف و مسئولیت‌ها مشخص است و تعدادی از دانش‌آموزان سعی می‌کنند که دوستان و هم‌سالان خود را که از توانایی کمتری برخوردارند، آموزش دهند. همچنین نگرانی‌های خود را قبل از استفاده از آموزش‌های ورزشی در مدارس بیان می‌کنند:

این سؤال مطرح است که واکنش دانش‌آموزان در قبال این طرح چیست. مثلاً در مدرسه X، آموزش ورزشی مقله‌ای کاملاً کلیشه‌ای است و در شکلی سنتی پیاده می‌شود. من فکر می‌کنم که تغییر دیدگاه‌ها و افکار و عقاید دانش‌آموزان کمی مشکل باشد.

(کارآموز ۲)

حتی در گام‌های اولیه اجرای این طرح، کارآموزان دستاوردهای درخور توجهی داشته‌اند که حاصل کار گروهی پایدار بوده است. البته رضایت‌مندی دانش‌آموزان و همکاری در امر آموزش هم بی‌تأثیر نبوده است:

دانش‌آموزانی که در طول دوره، امتیازاتی را کسب کردند، سهم بیشتری در مشارکت‌ها داشته‌اند، چرا که هدف آن‌ها این بوده که مانع افت تیم شوند. مطلب دیگر در این زمینه، اصلاح و به‌روز کردن وسایل، لوازم و تجهیزات مورد استفاده بود... به نظر می‌رسد که دانش‌آموزان از آموختن دروس لذت می‌برند چون در حال آماده کردن خود برای شرکت در جشنواره پایان دوره‌ای بودند و دانش‌آموزان ماهر سعی می‌کردند مهارت‌های خود را به

انطباق و سازگاری آموزش‌ها و تمرینات جدید در امر تعلیم و تربیت نیازمند گذشت زمان است و مربیان و دانش‌آموزان هر دو درگیر هستند

و بخش مدیریتی در دپارتمان‌های تربیت بدنی به وجود آمد. بر اساس برنامه‌ریزی اعضای نشست، اجرای واحد آزمایشی آموزش ورزشی به‌عهدۀ ۳ نفر از

اعضای دپارتمان گذاشته شد. بعد از دستیابی به موفقیت در واحد آزمایشی، دستور کار تحقیقاتی توسط اعضا صادر شد و گروهی مأمور بررسی و ارائه نتایج تحقیقات شدند، (کین چین و دیگران، ۲۰۰۳). مسئولیت مدارس از چشم‌انداز آموزش و یادگیری کاملاً روشن است، به گونه‌ای که سالانه ۴ کارآموز فرصت کار در دپارتمان را دارند.

اهمیت مشارکت و همکاری

انتقال و واگذاری آموزش ورزشی از دانشگاه به مدرسه تا حدودی به قبول این مسئله توسط وزارت آموزش و پرورش و میزان توجه کارمندان دانشگاه و مربیان کارآموز بستگی دارد. مسلماً امکانات اجرایی برای توسعه مدارس بر پایه برگزاری جلسات مشارکتی مربیان و دانش‌آموزان در زمینه آموزش ورزشی وجود دارد. تحقق این امر برای مربیان منافی را به دنبال دارد و در ضمن موجب محکم‌تر شدن روابط بین دانشگاه و مدارس می‌شود.

برنامه آموزشی محدود و مدل ساختاری آموزش ورزشی در امر تربیت بدنی در کشور انگلستان نشان می‌دهد که بسیاری از مربیان درگیر در امر آموزش کارآموزان، آگاهی اندکی از اطلاعات ورزشی دارند. همچنین به نظر می‌رسد که گروهی از مربیان مؤسسات تربیت بدنی هم اطلاعات جامعی در خصوص آموزش ورزشی ندارند و یا تجربیات آن‌ها در این زمینه بسیار محدود است. بنابراین می‌توان گفت که ناگزیریم اقدامات کارشناسانه را ادامه دهیم و علاوه بر این با گذشت زمان آن را تثبیت کنیم.

کارهای گروهی ثمربخش زمانی تثبیت و دائمی می‌شود که اقدامات متفاوتی که بیان کردیم محکم و مطمئن تر و همچنین رایج‌تر شود. ما بر این باوریم که خطر کردن در این زمینه و تلاش در جهت توسعه و رشد تمرینات و آموزش‌های تعلیم و تربیت کار ارزشمندی است. سرمایه‌گذاری در زمینه غنی‌سازی منابع آموزشی و پرورشی مربیان آینده، مطمئناً مثمر‌تر و بارزتر خواهد بود. وقت آن رسیده که بینش و بصیرت خود را از نظر امکانات تعلیم و تربیت در زمینه آموزش مربی تربیت بدنی ارتقا دهیم.

دانش‌آموزان با توانایی کمتر آموزش دهند تا بتوانند مهارت‌های تیمی را ارتقاء دهند.

(کارآموز ۱، شرح گزارش)

وقتی از تجربیات یک فارغ‌التحصیل ورزشی استفاده می‌شود، همه دانش‌آموزان سعی می‌کردند که سهمی در گروه داشته باشند و از این راه، انگیزه جمعی افزایش می‌یافت. کسب تجربه و بهره‌مندی از شیوه‌های موجود در مدارس گوناگون، در موفقیت‌های من تأثیر زیادی داشت. من فکر می‌کنم که یک فارغ‌التحصیل ورزشی، مناسب‌ترین ابزار برای انتقال آموزش و دانش ورزشی است و امیدوارم که شناس بهره‌مندی از چنین موقعیتی را داشته باشم.

(کارآموز ۲، شرح گزارش)

رشد و توسعه آموزش ورزشی از طریق ادامه فعالیت‌ها و اقدامات رو به رشد حرفه‌ای

در طول ۱۲ هفته آموزشی کارایی در مدرسه، کارآموزان می‌توانند در اقدامات و فعالیت‌های رو به رشد حرفه‌ای شرکت کنند که شامل گردهم‌آیی شبکه‌های حرفه‌ای محلی است. اخیراً تعدادی از این اجلاس‌ها به مقوله آموزش ورزشی پرداخته است. با آگاهی از پیشرفت‌های ورزشی در مدارس، مربیان بیشتری علاقه‌مندند که اطلاعاتی در زمینه آموزش ورزشی داشته باشند و تلاش می‌کنند که آن را به دست آورده و از مزایای آن بهره‌مند شوند. کارآموزان می‌توانند در این نشست‌ها شرکت کنند و از گفت‌وگوها و بحث‌های مربیان در زمینه پیشرفت آموزش ورزشی بهره‌مند شوند.

ارتباط آموزش ورزشی با طرح‌ها و وظایف دانشگاهی

دوره PGCE در دانشگاه ساوت امپتن شامل «آموزش ویژه» ۳۰۰۰ واژه‌ای اجباری برای تمامی کارآموزانی است که خواهان ادامه تحصیل در دوره QTS هستند. بیشتر روش‌های آموزشی شامل تحقیقات عملی و یا طرح‌های ارزشیابی مربیان است. این آموزش ویژه، بخش کوچکی از آموزش را شامل می‌شود که بر پایه تحقیقات کاملی بنا شده که توسط کارآموزان صورت می‌گیرد. جنبه‌های گوناگونی از آموزش ورزشی به‌عنوان کار تحقیقاتی توسط دانش‌آموزان مورد بررسی قرار می‌گیرد. بنابراین، نمونه‌های زیادی از طرح‌های ابتدایی که وظایف و مسئولیت‌ها، ارتباطات گروهی و عضویت در زمان آموزش را مورد بررسی و مطالعه قرار می‌دهد در اختیار داریم.

توسعه مدارس بر اساس تحقیقات

در راستای اجرای آموزش ورزشی در مدارس با مشارکت دانشگاه ساوت امپتن، مشارکت‌هایی بین مدرسان دانشگاهی

منابع

۱. آرمور، کی. و بلینگ، ام. (۲۰۰۴). «تداوم اقدامات حرفه‌ای برای مربیان تربیت بدنی کارآموده». صفحات ۹۵-۱۱۴.
۲. آلمند، ال. (۱۹۹۷). «آموزش تربیت بدنی در مدارس (چاپ دوم)». لندن.
۳. الکساندر، کی. تگرت ای. و مدلندای. (۱۹۹۳). «آموزش ورزشی در تربیت بدنی». مجله ملی آچپر، صفحات ۱۶-۲۳.
۴. الکساندر کی، و لاکمن، جی. (۲۰۰۱). «مشاهدات مربیان استرالیایی و استفاده از مدل برنامه آموزشی آموزش ورزشی، تجدیدنظر در تربیت بدنی اروپایی». ۷، ۳، صفحات ۶۸-۲۴۳.
۵. بنت، جی. و هستی، پ. «اجرای آموزش ورزشی در دوره‌های تربیت بدنی». صفحات ۲۹-۴۴.
۶. بنت، جی. (۲۰۰۰).
۷. بهتس، دی. (۱۹۹۰). «نگرانی‌های مربیان تربیت بدنی قبل از خدمت». مجله آموزش در تربیت بدنی، صفحات ۶۶ تا ۷۵.